

УДК 658(477)

Зоря О.П.¹, Рижова І.С.²

¹ канд. соц. наук, доц. НУ«Запорізька політехніка»

² д-р. філос. наук, проф. НУ«Запорізька політехніка»

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Процес розвитку в Україні соціально відповідального бізнесу потребує активної участі держави, яка визначає розвиток соціально відповідального бізнесу одним із пріоритетів державної політики. Поняття «соціально відповідальний бізнес» визначає відповідальну поведінку суб'єктів господарської діяльності за вплив їх рішень і дій на суспільство, навколишнє природне середовище, яка сприяє сталому розвитку суспільства, зокрема забезпеченню добробуту населення; враховує очікування суб'єктів господарської діяльності та суспільства; відповідає законодавству і міжнародним нормам поведінки; інтегрована у діяльність суб'єкта господарської діяльності.

Для розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні заважають декілька проблем, вирішення яких має стати пріоритетною метою політики розвинення соціальної відповідальності в державі: відсутність будь-яких методів регуляторного заохочення соціально відповідальних компаній; недосконалість правової та податкової політики; недосконалість системи інформування населення, щодо соціальних стандартів; неповнота інформованості фірм щодо переваг соціальної відповідальності. На соціальну відповідальність бізнесу в Україні впливають різні фактори, які є причиною не розвиненої соціальної сфери. Це насамперед іноземні інвестиції, неефективна система соціального захисту, важкий регуляторний тягар, відсутність інституційної підтримки, порушення в трудовому законодавстві, високий рівень безробіття, незахищений ринок праці, низька зайнятість жінок на ринку праці.

Стратегія розвитку соціальної відповідальності суб'єктів економіки України – це план розвитку, який включає комплексне поєднання принципів, інструментів, механізмів, що формують концепцію, спрямовану на досягнення запланованих показників соціально-економічного, екологічного та духовного напрямку. Актуальність розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні зумовлена, зокрема, низьким рівнем корпоративної культури, що є одним із чинників фінансової та економічної неспроможності значної частки суб'єктів господарської діяльності, низьким рівнем усвідомлення суспільством ролі бізнесу.

Для розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні необхідним є формування державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу, яка визначає роль та участь держави у розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні. Основними напрямками розвитку соціально відповідального бізнесу, що реалізуються суб'єктами господарської діяльності на добровільних засадах, є: у сфері охорони навколишнього природного середовища: впровадження інноваційних екологічно безпечних та енергоефективних технологій; запобігання негативному впливу на навколишнє природне середовище; утилізація відходів; у сфері зайнятості населення: розроблення стратегій соціальної відповідальності суб'єктів господарської діяльності з урахуванням інтересів громади і суспільства; створення нових робочих місць; публікація звітів про управління; здійснення благодійних заходів, спрямованих на підтримку соціально незахищених верств населення; співпраця із суб'єктами освітньої діяльності з метою підготовки та підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників, підвищення рівня професійної підготовки здобувачів освіти, сприяння навчанню протягом життя та підтримка обдарованої молоді; щорічне оприлюднення публічного звіту, що містить інформацію про здійснення суб'єктами господарської діяльності заходів із запровадження стандартів ведення соціально відповідального бізнесу; у розвитку трудових відносин: налагодження діалогу з профспілковими організаціями, сприяння укладенню колективних договорів; забезпечення об'єктивності оцінки професійних якостей і розміру винагороди за добросовісне та результативне виконання професійних обов'язків працівників; створення можливостей для забезпечення зайнятості молоді та полегшення доступу працівників до здобуття освіти; створення безпечних та ергономічних умов праці, проведення оздоровчих та культурних заходів; впровадження сучасних систем управління безпекою та гігієною праці; формування переліку соціальних гарантій, зокрема щодо медичного страхування працівників з метою стимулювання трудової активності; сприяння працевлаштуванню працівників суб'єкта господарської діяльності, звільнених внаслідок реорганізації; формування корпоративної культури.

Розвиток соціально відповідального бізнесу є важливим чинником сталого розвитку суспільства і держави, вирівнювання економічних і соціальних диспропорцій, підвищення довіри громадян до бізнесу, а також покращення якості життя українців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Концепція реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року. Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 30.03.2023).

2. Григор'єва О.В., Лавріненко І.О., Українські реалії формування соціально відповідальної діяльності підприємств. *Електронний фаховий науково-практичний журнал «Інфраструктура ринку»*. 2017. № 6. С. 121–124.

3. Соціальна відповідальність : навч. посіб. / Н.М. Сіренко, Т.І. Лункіна, А.В. Бурковська. – Миколаїв : МНАУ, 2021. – 216 с.